ROK V

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

Nº 8

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 15 KWIETNIA 1930 R.

WALNE ZEBRANIE ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

Dnia 12 kwietnia r. b. odbyło się zwyczajne Walne Zebranie członków Związku Przemysłu Chemicznego Rzeczypospolitej Polskiej. Stosownie do postanowień statutowych, zwyczajne Walne Zebrania odbywają się co roku, celem zatwierdzenia sprawozdania z działalności za rok ubiegły, udzielenia Zarządowi absolutorjum oraz powołania władz Związku.

Zebranie tegoroczne nosiło podobny charakter. Obradami kierował p. Dr. Józef Landau, Prezes Związku; uzupełniające sprawozdanie z działalności Związku złożył Dyrektor, p. Edmund Trepka. Ponieważ zarówno sprawozdanie rzeczowe jak rachunkowe za r. 1929 rozesłane było wszystkim członkom Związku — pierwsze w formie drukowanej monografji, drugie w odbitkach maszynowych — przeto nie zachodziła potrzeba powtarzania znanych wszystkim szczegółów. Natomiast przemówienie Dyrektora Związku obejmowało raczej najważniejsze fragmenty działalności Związku w przeciągu ubiegłych trzech miesięcy r. 1930. Specjalne akcenty położone były na zawarcie traktatu handlowego polsko-niemieckiego i wynikające z tego faktu konsekwencje dla przemysłu chemicznego. Zasadnicze nasze stanowisko w tej sprawie znalazło już wyraz na łamach „Wiadomości Przemysłu Chemicznego", poprzestajemy więc teraz na stwierdzeniu, że sformułowane w rzeczonym zakresie tezy nie uległy zmianie, zostały jednak pogłębione w przemówieniu Dyrektora Związku. Zgromadzeni reagowali na przemówienie, rozumiejąc istotne niebezpieczeństwa, jakie wypływają z umowy handlowej polsko - niemieckiej dla naszej wytwórczości chemicznej. Na specjalne podkreślenie zasługuje jednomyślna opinja zebranych, wskazująca konieczność wydatniejszej ochrony celnej szczególnie zagrożonych artykułów chemicznych; strona niemiecka dała już przykład podwyższania stawek celnych na artykuły eksportu polskiego do Niemiec, wydawałoby się przeto, że podobna droga ze strony polskiej jest najzupełniej możliwa i dopuszczalna.

Sprawozdanie z działalności Związku za r. 1929 przyjęto do zatwierdzającej wiadomości, zaś po odczytaniu protokułu Komisji Rewizyjnej — Walne Zebranie udzieliło absolutorjum Zarządowi.

W r. 1930 ustąpili z kolejności starszeństwa następujący członkowie Zarządu: pp. Inż. Jan Podraszko, Ludwik Spiess, Inż. Czesław Świerczewski, Inż. Zygmunt Toeplitz, Inż. Jerzy Wojnar, Henryk Żak, Zebranie przez aklamację powołało ponownie ustępujących członków Zarządu oraz wybrało nowego członka Zarządu — p. Inż. Ludwika Brzezowskiego. Do Komisji Rewizyjnej wybrano pp. Inż. Czesława Knoffa, Dr. Stefana Otolskiego, Wacława Zbroskiego.

Duże zainteresowanie wywołał następny punkt porządku obrad — sprawa instytucji ubezpieczeniowej przemysłu chemicznego, którą referował p. Inż. Zygmunt Leppert. Walne Zebranie, podzielając w zasadzie opinję referenta co do pożytku powołania własnej instytucji ubezpieczeniowej, przekazało to zagadnienie do bliższego rozważenia specjalnej komisji w skład której weszli pp.: L. Aronson, Inż. C. Knoff, J. Kirchmayer, Dr. J. Landau, Inż. Z. Leppert, Inż. J. Podraszko, Inż. W. Płużański, Inż. J. Wojnar, Dr. W. Węgrzynowski.

Po zakończeniu części formalnej Zebrania, odbył się wykład znanego ekonomisty, Profesora Uniwersytetu Jagiellońskiego, posła na Sejm — p. Adama Krzyżanowskiego, na temat międzynarodowego spadku cen. Audytorjum składało się nietylko z obecnych na Walnem Zebraniu przedstawicieli fabryk związkowych, lecz również z licznego szeregu zaproszonych gości, przedewszystkiem z pośród sfer gospodarczych. Obszerniejsze streszczenie interesującego wykładu, podanego w ciekawej formie, umieścimy w następnym numerze „Wiadomości Przemysłu Chemicznego".

NOWY PRZEJAW ETATYZMU

Delegacja Związku Przemysłu Chemicznego odwiedziła przed paru dniami Pana Ministra Pracy i Opieki Społecznej, przedstawiając mu stanowisko zrzeszonego przemysłu chemiczno-farmaceutycznego w sprawie nowych projektów Kas Chorych co do skoncentrowania i rozszerzenia produkcji środków leczniczych, prowadzonej przez Kasy.

Kasa Chorych, jako instytucja ubezpieczeniowa na wypadek choroby, ma ściśle określony charakter i zadania, w których nie mieści się działalność przemysłowa — w znaczeniu prowadzenia własnej produkcji. Jest to teren odmienny od zasadniczych zadań ubezpieczenia, dla instytucyj Kas Chorych obcy, i nie mogący dać korzystnych wyników produkcyjnych lub finansowych. Nie podejmując dyskusji na temat użytkowania składek ubezpieczonych na rzecz budowy placówek, konkurujących z przemysłem — delegacja zwróciła uwagę, że byłby to jeden z przejawów etatyzmu, przeciwko któremu całe życie gospodarcze oraz najwybitniejsi ekonomiści wypowiadają się jednomyślnie i stanowczo. Postaci rzeczy nie zmienia fakt, że rozszerzonej produkcji nie miałyby prowadzić poszczególne Kasy Chorych, lecz Ogólno-Państwowy Związek Kas Chorych. Wszystkie przesłanki, jakie wielokrotnie były formułowane z okazji dyskusji nad zagadnieniem etatyzmu, i które przemawiają przeciwko niemu — znajdują zastosowanie i w tym również wypadku.

Z punktu widzenia organizacji przemysłowej, powołanie do życia własnej produkcji Kas Chorych przedstawia bardzo poważne niebezpieczeństwo. Fabryki krajowe byłyby wówczas pozbawione znacznego odsetku odbiorców, ubezpieczonych na wypadek choroby; w konsekwencji musiałoby nastąpić zmniejszenie zapotrzebowania, obniżenie wysokości produkcji, podrożenie jej, nieopłacalność, wreszcie całkowita likwidacja. W dalszej perspektywie oznaczałoby to ruinę rozwijającego się pomyślnie w Polsce przemysłu chemiczno-farmaceutycznego. Przewidywania te nie są bynajmniej przesadzone, gdyż doświadczenie uczy, że zmniejszenie produkcji prowadzi do zaniku prosperacji i likwidowania istniejących placówek przemysłowych.

W konkluzji — delegacja Związku Przemysłu Chemicznego sformułowała w stosunku do Pana Ministra Pracy i Opieki Społecznej prośbę o zalecenie stopniowego lecz radykalnego ograniczania zakresu produkcji Kas Chorych, celem ostatecznego jej zaniechania w przeciągu określonego czasu. Pan Minister zainteresował się żywo naszemi wywodami i przyrzekł zbadać całokształt sprawy w najbliższej przyszłości.

O PRAKTYKI WAKACYJNE

Przed kilku dniami Związek Przemysłu Chemicznego rozesłał do firm zrzeszonych okólnik w sprawie praktyk wakacyjnych dla studentów szkół akademickich oraz uczniów szkół zawodowych. Odpowiedzi na ten okólnik napływają dość opieszale i w znakomitej większości wypadków zawierają odmowne decyzje Zarządów fabryk co do przyjmowania praktykantów w roku bieżącym; jako motyw — podawana jest przeważnie ciężka sytuacja gospodarcza, zmniejszenie produkcji, konieczność redukcji personelu i t. p.

Pozwalamy sobie zwrócić uwagę, że sprawa kształcenia inżynierów chemików oraz techników chemicznych jest zagadnieniem pierwszorzędnej doniosłości, wielokrotnie rozważanem zarówno na terenie naszego Związku, jak w wielu innych organizacjach. Jednomyślny pogląd wszystkich interesujących się powyższą sprawą, zwłaszcza zaś władz akademickich, wskazuje że studja chemiczne muszą być uzupełnione praktyką fabryczną. Pogląd ten znalazł wyraz w uchwałach Zarządu oraz Ogólnych Zebrań Związku Przemysłu Chemicznego, jak również w zaleceniach, aby fabryki związkowe udzielały praktyk wakacyjnych w najszerszym zakresie.

Zwracamy się do fabryk chemicznych, wchodzących w skład Związku, aby raczyły poddać rewizji swój dotychczasowy pogląd na sprawę praktyk wakacyjnych i zgłaszały je w roku bieżącym — mimo ciężkiego ogólnego położenia — w ramach nie węższych, niż to miało miejsce w latach poprzednich.

WŚRÓD KSIĄŻEK

Nakładem Komisji Wydawniczej Bratniej Pomocy Stud. Pol. Warszawskiej ukazało się obszerne dzieło Prof. Inż. Marcelego Struszyńskiego „Analiza techniczna". Wydanie tej książki zapełnia jedną z największych luk w naszej literaturze chemicznej, nietylko podręcznikowej lecz również — a może przedewszystkiem — technicznej. Osoba autora — jednego z najwybitniejszych w Polsce analityków — gwarantuje, że podane metody analizy technicznej są najbardziej wskazane w każdym poszczególnym przypadku, odpowiadają rzeczywistym warunkom pracy laboratoryjnej, oparte są wreszcie na wieloletniem doświadczeniu i dzięki temu zawierają szereg cennych wskazówek co do praktycznego wykonywania analiz. Obok ogólnych metod i czynności analitycznych, omówionych szczegółowo i dokładnie, nowy podręcznik zawiera opis wykonywania poszczególnych analiz; znajdujemy więc sposoby analizy paliw stałych i ciekłych, gazów, wody, nawozów sztucznych, kamienia wapiennego i wapna palonego, rud cynkowych i żelaznych, pirytów, żelaza, pyłu cynkowego, wapna bielącego, kwasu siarkowego, smarów, tłuszczów i olejów, mydła i gliceryny, produktów roślinnych, makuchów, pasz melasowych.

Obszerny zakres książki i dokładność opisywanych metod sprawiają, że ten nowy, oryginalny, uwzględniający wszystkie ostatnie zdobycze wiedzy podręcznik staje się najniezbędniejszy we wszystkich fabrycznych laboratorjach chemicznych, daje bowiem metody pewne i wypróbowane

KRONIKA

Dn. 8 kwietnia r. b. odbyło się posiedzenie Rady Towaroznawczej przy Min. Skarbu, na którem — z pośród spraw interesujących bezpośrednio przemysł chemiczny — postanowiono: makuchy nasion oleistych, zawierające do 10% oleju, traktować przy przywozie jako makuch; zawierające powyżej 10% oleju—clić analogicznie do nasion oleistych.

Preparaty „Depol" i „Depanol", stanowiące olejek terpentynowy pozbawiony pinenu, clić według poz. 86 p. 3 taryfy celnej.

Jak donosi Miejski Urząd Targu Poznańskiego, tegoroczne Targi Poznańskie wzbudzają specjalne zainteresowanie ze strony kupców zagranicznych, zwłaszcza jugosłowiańskich. Jugosławja zamierza zwiedzić w roku bieżącym Targi, kładąc nacisk na możliwości importu z Polski do Jugosławji farb, lakierów oraz materjałów wybuchowych. Miejski Urząd Targu Poznańskiego prosi nas o zwrócenie uwagi na powyższą okoliczność i zachęcenie odpowiednich przedsiębiorstw chemicznych do wzięcia udziału w Targach.

Ze strony miarodajnej dowiadujemy się, że polskie placówki polityczne i konsularne w obcych państwach nie są w dostatecznej mierze wykorzystywane przez osoby z polskiego świata przemysłowego, handlowego i finansowego, udające się zagranicę celem załatwienia interesów. Zachodzą wypadki, że nawet wiadomości o bardzo poważnych zawartych już tranzakcjach otrzymują placówki polskie nie ze strony polskiej, lecz od osób lub firm cudzoziemskich.

Utrzymywanie kontaktu z naszemi placówkami, w razie dokonywania tranzakcyj na terenie ich działalności, niejednokrotnie może posiadać — poza charakterem kurtuazyjnym — duże znaczenie praktyczne. Pozwalamy sobie zwrócić uwagę wszystkich członków Związku na powyższe okoliczności, uprzejmie prosząc o łaskawe realizowanie w praktyce powyższych wskazówek.

W dn. 10 — 12 lipca r. b. odbędzie się w Genewie Międzynarodowa Konferencja Kontroli Budżetowej, organizowana z inicjatywy Międzynarodowego Instytutu Naukowej Organizacji. Poza oficjalnemi delegacjami, przewidziana jest również możność uczestniczenia w obradach przez osoby, interesujące się powyższemi zagadnieniami. Koszt wpisowego na Konferencję wynosi fr. szw. 30; koszt podróży i pobytu w Genewie ponosi każdy uczestnik Konferencji. Osoby, które pragnęłyby wziąć udział w Konferencji, zechcą zgłosić się w biurze Związku Przemysłu Chemicznego.

Związek Przemysłu Chemicznego rozesłał do wszystkich przedsiębiorstw chemicznych, które brały udział w Powszechnej Wystawie Krajowej (grupa chemiczna), kwestjonarjusze w sprawie kosztów uczestnictwa w P. W. K. oraz bezpośredniego pożytku, wynikającego z tego tytułu dla wystawców. Zebrane materjały będą podstawą do opracowania ogólnego zestawienia kosztów, jakie poniósł przemysł chemiczny w związku z P. W. K., i zostaną przez nas w sumarycznej liczbie opublikowane.

Z uwagi na doniosłość tej sprawy, zwłaszcza pod kątem widzenia organizacji przyszłych wystaw, pozwalamy sobie zwrócić uwagę wszystkich, którzy kwestjonarjusze otrzymali, na konieczność dokładnych i śpiesznych odpowiedzi.

Dnia 8 kwietnia r. b. sfery gospodarcze, przemysłowe, handlowe, bankowe i rolnicze — podejmowały obiadem Doradcę Finansowego Rządu Polskiego, p. Charles S. Dewey'a. P. Dewey wygłosił podczas obiadu przemówienie, w którem wskazał na wielki dorobek życia gospodarczego Polski w ubiegłem 10-cioleciu: odbudowanie zrujnowanego przemysłu i doprowadzenie go do stanu prosperacji jest niewątpliwą zasługą i wielką zdobyczą. Drogę, po której kroczyć musi życie gospodarcze Polski w najbliższej przyszłości, p. Dewey widzi przedewszystkiem w usprawnieniu metod pracy i wykorzystywaniu tych wszystkich doświadczeń, jakie wynikają z działalności przemysłowej i handlowej zagranicy. P. Dewey przestrzega przed prowadzeniem jakichkolwiek eksperymentów, które mogą skończyć się jaknajfatalniej.

Licznie zebrani przedstawiciele życia gospodarczego — w ilości ok. 100 osób — z uwagą słuchali interesującego przemówienia, przyjmując je żywemi oklaskami.

ECHA

* Fabryka Przetworów Chemicznych „Rędziny" Sp. Akc. złożyła do dyspozycji Związku Przemysłu Chemicznego sumę zł. 3.000 na cele naukowe i społeczne. Korzystamy z tej okazji, aby wszystkim przedsiębiorstwom związkowym zwrócić uwagę na podobną formę celowego przeznaczania wydzielanych corocznie przy zamknięciach bilansowych sum na cele społeczne. Związek Przemysłu Chemicznego, mając do rozporządzenia poważniejsze sumy, mógłby w sposób bardziej racjonalny rozdzielić je na poszczególne cele naukowe i społeczne, niż czynią to pojedyńcze przedsiębiorstwa, z natury rzeczy dysponujące mniejszemi stosunkowo sumami.

NOTOWANIA CEN WAŻNIEJSZYCH WYTWORÓW PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

Aceton	560 zł.
Alkohol metylowy techniczny	230 "
" " czysty 99%	330 "
Amonjak skroplony za 1 kg NH_3	1,80 "
Azotniak mielony za 1 kg % N_2	1,80 "
" granulowany za 1 kg % N_2	2,— "
Azotan amonu	103,60 "
Benzen handlow · 90%	90,50 "
" czysty	105 "
Bisulfat (kw. siarczan sodu)	20 "
Chlorek cynku (ług 50%)	55 "
Chlorek wapna bielący	40 "
Chlorek wapnia ($CaCl_2$)	20—22 "
Chloroform czysty	900 "
" „pro narcosi"	1.800 "
Fenol czysty	300 "
Formalina 30%	250 "
Fosfory rachowskie surowe	3,50—4 "
Gliceryna farmaceutyczna 30° Bé	305 "
" techniczna	175 "
Karbid	75—80 "
Karbolineum	45 "
Klej kostny	265 "
Klej skórny	400 "
Krezol	140 "
Kwas azotowy 30° Bé w przel. na 100% HNO_3	110 zł.
Kwas mrówkowy 85%	241 "
" siarkowy 60° Bé	7,74 "
" solny bez arsenu	14 "
" octowy techn. 30%	110 "
Mączka fosforytowa rachowska 16,5% P_2O_5	7,20—8,25 "
" kostna odklejona 30% P_2O_5	20 "
Naftalen surowy prasowany	34,50 "
" czysty w łuskach	68 "
Octan sodu	160 "
" ołowiu	260 "
Oleina zwierzęca destylat	300 "
" " saponifikat	290 "
Oleum 20%	20,85 "
Pirydyna czysta za 1 kg.	12 "
Smoła preparowana	19,95 "
Siarczan amonu	43 "
Siarczek sodu 60/62%	70 "
Soda amonjakalna	25 "
" kaustyczna	60 "
Sól glauberska kalcynowana niemielona	16 "
Stearyna	290 "
Superfosfat 16%	13,76—15,20 "
Toluen czysty	120 "
Żelatyna techn.	450 "

Ceny powyższe rozumieją się za 100 kg, loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdą rozumieją się wraz z opakowaniem

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego" bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 410-14 Wychodzi 1-go i 15-go każdego miesiąca

Wydawca: w imieniu Związku Przemysłu Chemicznego Rzeczypospolitej Polskiej — Dyrektor Związku, Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI. Drukarnia Współczesna, Szpitalna 10